

## Plymouth, Pa., 13 Balandžio.

Sziadiena kyla klausymai vis aiksztén, kas mus išnaudoja. Tą girdime veik kiekviename susirinkime, kokis jis nebutu. Bet dėlko mes dūda mes save išsinaudoti, tai tą klausymą paliekame nejudintą? Užklausus vieno, ką toki laiko už savo skriaudėją, atsakys, kad darbdavys, nes už ilgą, sunkų darbą, užmoka menką algą, kitas pasakys, kad kuningas jį skriaudžia, kitas vėl ant ko kito numes bėdą, visai neatmindamas, kad niekas taip mūsų neisnaudoja, kaip mes patys save dėlto, kad dūdamėsi išsinaudoti. Didžiausių mūsų išnaudotojų yra tamsumas ir nesutikimas. Tamsus žmogus negali įstengti apsisaugoti nū išnaudotojų, nes nepajaučia jų užmaczių, kurias jam išnaudotojas užmeta. Tamsus žmogus turi pasidūti kiekvienam gudresniam, nes jis nepratęs, o ir neįstengia patsai vienas ką nors apgriebti, ir turi visados pasiklausti kito, už save gudresnio, kuriam reikia jau atlyginti už jo rodą arba toksai jau pasirūpina apie savo algą kitokiu keliu. Toliaus vėl nesutikimas. Tegul vienas iš mūsų užsideda kokį biznį (nekalbant apie karčiamas), mūsų žmonės neparems jo eidami pas jį pirkti, ką anas pardavimui turi, bet eina greičiaus pas svetimtautį, pas žydą, nes anas centu pardūda pigiaus, dėlto, kad patraukti pirkėjus ir nusmaugti konkurentą, ir mūsų žmonės pas svetimtautį perka už pinigų, o nū savojo skolina ir įsiskolina keles deszimtis dol. nei akių daugiau nerodo. Taip deszimtiesi mūsų biznieriū niekad negali pakilti savo užsiėmimūse.

Jeigu mes šzelptumėm prigulincziai savūsius ir nepadūtumėm jūs išsinaudojimui svetimtauczių, su laiku sulauktu-

mėm tokių krautuvių, kuriose gautumėm dar pigiaus, negu svetimtaucziai pardūda. To vi-so mūsų nesusipratimo yra neiszymarymas, tamsumas.

Kitas vėl yra mūsų paczių savęs išsinaudojimas, per didelį pasitikėjimą. Geriau, siai mes darytumėm, jei patys daugiau priveizetumėm tūs, kuriais pasitikime. Išsitikėjimas yra labai daug iszkados padaręs mūsų tautiszkiems, reikalams, nekalbant apie kitus visokius. Mes renkame po graszj visokiais budais ant visokių mūsų tautiszkių reikalų, surinkę padedame pas gerę tautietį, idant atėjus reikalui turėtumė po ranką, na, ir susirinkus kelioms deszimtimis dol., atlikę darbą, nieko nū jo negauname, ir turime gana daug nesmagumų perleisti dar. Per klaidas vis mokinamėsi. Taigi ateitėje darykime taip, kad nereiktu paskui apgailėti pirmąjį darbą. Jeigu mums prastai sekasi, tai kaltybės niekam negalime primesti, kaip patys sau tikrai. Mes jug turime lygiai tokį protą ir valę, kaip ir kiti. Dėlto mokinkimės iš savo klaidų, taikinkimės prie dabartinių sanlygų gyvenimo, o nebus mums blogiaus už kitus.

Tuli lenkiszki laikraszcziai yra pilni džiaugsmo iš mirties kun. A. Burbos, nes jis buvęs „polako žerca“ (lenka edis.) Mes klausiamė ponų lenkų, dėlko jie taip vadina mūsų tėvynainius? Mes galime prirasztyti ilgą litaniją „litvinių žercų“ (lietuv edzių), kurie mūsų dvasę slogino ir slogina po sziai dienai dar. Jeigu lietuvis kovoja už savo nuvargusią tautą, tai „ponai“ lenkai nieko tame neturi. Mes jieszkome tikrai savo ir kas mums priguli.

„Polak w Americe“ yra diei pasipiktiūšs iš Dr. J. Szliupo, dėlei išsirinkimo jo pirmsėdzių ant lenkiszko susi-

rinkimo Wilkes-Barre, Pa. Girdi, kaip galejo lenkai skirti tokį „didžiausį neprietelį ir polako žercą“ vadovu susirinkimo, kurio kraujas nzsidega užėjus mincziai apie lenkus. Su tūmi, „Polak w Americe“ nori atitraukti lenkus nū Dr. J. Szliupo kaipo pajingo žmogaus. Lenkai privalytu džiaugtis, kad lietuviai jūs pagelbsti.

Teko patirti, kad tuli tėvynainiai užsiėmė išleidimu paveikslų velionio A. Burbos keleriopame didume. Kaip visur veik, taip ir czia neapsieis be duplikatų, nes vienas ir antras pradėjo darbą neapgarsinęs ir tokiu budu nereikalingai bus išleisti kasztai tikrai. Dėlto vienam norint ką išleisti, reikia pirmu apgarsinti, kad kitas tūmi pacziū neužsimtu.

## Isz Prusu Lietuvos.

Tilzė. Kovo 12 dieną, buvo susirinkimas lietuviszkos skyrymo draugystės, kur pastatė kandidatū į ciesorystės seimą p. Dr. Sauerveiną, pavietans Tilzės ir Pakalnės. Pous Dr. Sauerveinas prieš rinkimus apkeliausęs visas parapijas abiejų paviety su praneszmais, dėlko mes turime skirti lietuviū pasiuntinius. Szimeta tikimės kelis pasiuntinius išskirti, nes matome to pasekmę. Prie pirmojo skyrymo, Tilzės ir Pakalnės lietuviai gavo tikt 34 balsus, prie antrojo 84, o trecziojo jau per 800. Tikimės, kad lietuvis pareis į atkartotinus skyrymus, nes yra labai daug partijų, kurios skirs savūsius kandidatus. Pirmą kartą balsūja kozna partija už savo kandidatą; atkartotinai gi, pastato tikrai tūs du, kuriūdu gavo daugiausiai balsų, ir tada visos partijos balsūja tikrai už tūdu du, kurių vienas gavęs daugiau balsų, liekasi išrinktas. Mes tikimės tokiu budu laimėti, kad mūsų kan-

didatas taptu statytas į atkartotiną skyrymą, su jeib vienu kitu. Mums gelbėtu demokratai ir laisvamaniai, kad neperleisti konzervatyvą. Į atkartotiną skyrymą gali patekti tikrai konzervatyvai, laisvamaniai ir lietuviai. Paskesniems reiks kovoti prieš konzervatyvus, nes konzerv. partija seniausia ir didžiausia sziuose pavietūse buvo, po konzerv. laisvamaniai, po tųj lietuviai. Taigi prieš konzervatyvus stos laisvamaniai arba lietuviai.

Kova sunki ir kasztūjanti daugel, dėlto tegul buva kiekvieno lietuvio pareigą tą kovą szelpti materijaliskai (pinigiskai) nes turint materijaliskų spēkų ganėtinai, galime tikt išzlaimėti kovą.

P. Lapaitis iš Lauknų atsisakė nū kandidaturos Labgavos bei Vėlavos paviety dėl savo plonprotystės. Jo vieton tapo paskirtas Mikas Juska iš Vainoczių.

Tilzės ir Pakalnės paviety, į virszininkus „Skyrymo Draugystės“ ant ateinanecių metų, tapo išskirti szie:

Grygą iš Mediszkiemų virszininku. Zannius iš Rokaiczių—jo vietininku. Voska iš Tilzės—sekretorium. Smalakys jaun. iš Tilzės—jo viet. Gintautas iš Senteinių—kasierium. Lapinas iš Tilzės—jo vietin.

Taip lietuviams savotiszkaai trusūjant, iszgamos ar vokiszki konzervatyvai neriasi iš kailio. Jie pamatę apgarsinimus lietuvių, kur tiejie laikys susirinkimus, perkalba salės savininką, kad tai atsakytū nedūtu lietuviams salės susirinkimus atlikti. Tas viskas nusidavė Katycziūse, kad vokiecziai atsakė savo salės parsamdyti. Bet tarp vokieczzių vienas atsirado, kurs ir parsamdė, už ką lietuviai tariasi nieko nū kitų vokieczzių nepirkti, kaip tikrai nū ano vieno, kurs davė aniems salę.

Kovo 5-tą, dieną, pas Klaipeđą, Baltjurėse, nuskendo 10 lietuvių-žvejų nū audros. Lie-

tuviai sutvėrė paszalpos komi teta dėl likusių naszlaiczių ir renka aukas tam dalykui. Rinkimu aukų užsiima ir redakcijos „Ausros“ bei „Naujos Liet. Ceitungos“.

Nors pamažu, bet liet. klausymas vis augstyn kyla. Tuli suvokietėje mokintojai pradeda teisinti prieš lietuvių užmėtinėjimus, dėlei dovijimo vaikų, kurie nemoka vokiszkos kalbos. Tokie iszgamos yra iszdrię tauzyti, kad: „tamė akies mirksnyje, kuriame lietuvizskas vaikas perzengia mokyklos slenkstį, tai turi nustoti buti lietuvių“. Teisinas niekszi per „Lietuvos Paslą“, savo tėvą melagystės. Nors kartą ir jie tapo įtraukti į kovą ir atsakymą. B.

### Isz Lietuvos.

*Jeznas.* (Trakų pav. Vilniaus gub.) ezionai tapo įsteigta rupescziu aplinkinių burliokų ir valdzios, taip vadinama „Tautiszka Blaivystės Draugystė“, bet ji ne tiek rūpinasi apie žmonių blaivumą, kaip jos vardas kad iszrodo; jos mieriai suvisu kitoniszki. Po prirengimui jos 29 Sausio (11 Vasario) atvažiavo popas isz Kronio, kuris iszventino namus pacztoriaus, mokyklą, sielską (rasztiyneczią) ir arbatnyczia, kur tos draugystės yra lizdas, į kurią tapo suszaukti visi vaikai isz mokyklos. Buvo ne tikt vieni vaikai, buvo priėjė ir suaugusių, kurie norėjo pamatyti barzdota popą, kaip jis szventys arbatą, tikėdami, kad paszventinus dūs ir jiems dykai iszsigerti. Gėda ir prisipažinti, kaip vienas žmogus, katalikas, laike szventinimo persizegnojo; isz to pradėjo kiti įjktis, nes anas taikėsi jau ir kryžių pabuziūti, o paskui ir rankas potepui, dėl iszrodymo, kaip jis yra dėkingas, tiktai nežino už ką. Popui matyt, nepamėgo sieninių ir kiszeninių bei pasjūkai suaugusių ir liepė visus

iszvyti, pasilikdamas tiktai vienus vaikus, kurių klausinėjo poterių ir giesmių už carą; katras gerai atsakė, tai gavo knygeles „Apie Vladimyrą“, kurios niekam nevertos tiktai sudėginti, o daugiui rodė privedęs prie stalo, ant kurio gulėjo visa kruva visokio turinio knygų, kurias paaukavo burliokai, o labiausia Jezno rasztininkas Borovicz, dėl tų, kurie arbatą tenai gers, kad turėtu kūmi užsibovyti, arba teisei sakant, kad tikt greicziau susimaskoliūtu mūsų broliai lietuviai. Po maldų visiems vaikams, neiszskiriant, ar katras moka ar nemoka, rasztininkas paaukavo po stiklinę arbatos ir laike prakalbą, kurioje ukvatino ne taip prie gėrymo arbatos kaip prie skaitymo knygų. Boroviczius netikt rūpinasi apie arbatnyczia ir jos reikalus, bet pirm visko pasirupino apie savę, kad gauti vardą apjekuno, o paskui, kad arbatnyczioje butų burliokai, padūtojai arbatos. Dabar kolei viską įtaisys dar, tai bus burliokė su duktere aplinkui žinoma Kovalkienė. Didžiausia blėdis isz tokio įrengimo arbatnyczios yra jaunūmėnei, o ypatingai vaikams, kurie yra atidūti į burliokų rankas mokintis; o neturėdami jokių persergėjimų nū tėvų, neturėdami pakaktinai lietuvizskų knygų, vaikszechios į arbatnyczia ir skaitys ruskas knygas.

Jezne budama kariauna daug padirbo papiktinimui, apie tai jau pirmiaus būvau apraszęs. Dabar vaikinai suprato apie nedorybes, per vienas vestuves šzaunei paszveitė kareivėlius, lygiai kaip gyvūlius, kurie į svetimą daržą leuda.

Jezne praėjusės dvi sanvaites buvo žydas su visokiais daiktais, kuriūs leido ant lioterijos. Buvo ten laikrodzių sieninių ir kiszeninių bei pasjūkai suaugusių ir liepė visus tatomų ant stalo, kurie po nu-

statymui ant kurios valandos prikeltų isz miego, ir sziaip visokių blizguczių, kurie buvo sustatyti labai gražiai ant lentynų, dėl pridavimo noro neiszmintingiems žmonelėms laimėti. Laimėjimai buvo traukiami isz skrynūtės, kurioje buvo kortelės su užraszynu kokio daikto, bet labai mažai buvo tokių, kad katras laimėtų, nors mokejo už bilietus pirmo skyriaus po 1 rublį, o antrojo po 30 kap., ir kad vienas laimėjo kg, tai jau keli desėtkai akvatnikų, nežiurėdami nieko kizzo, žydui piningus kaip balon.

Tai koki pas mus tamsus žmonės; dūda tokiam monykyui dykai savo skatiką, kruvinai uždirtba, bet pakalbink tokius nusipirkti kokių naudingų knygų, tai atsakys, kad piningų nėra. Anas monykykas prisikrovęs gerai savo kiszenius persikėlė isz Jezno į Stakliszkį.

Neseniai į mūsų szalį patekė plūsztelis laksztų su antgalviu, „BroLIAI Lietuviai“ spaudintų Tilžėje, kurie eida mi isz vienu į kitas rankas padarė nemenką ispaudą; susirinko keli desėtkai vyrų ir pirmiausiai padavė praszymą naujamjam vyskupui, Steponui A. Zvieriaviczini, idant jis teiktusi padėti rupintis apie įsteigimą Vilniuje lietuvizskos spaustuvės.

Vilniuje taps įkurta per randą mokyklą žemdarbystės, dėl nesuagusių prasikaltėlių. Bus kelios deszimtys desėtinų žemės apdirbamos nū tokių žmonių, pagal naujausius praktiszkiausius iszradimus.

Panemunėlyje (Panevėžio pav. Kauno gub.) taps įkurta ukiszka mokykla dėl moterių.

Yra užmanymas iszvesti gelžkėlį nū Rėgos per Bauską ant Panevėžio, o nū ezia poszaką statei į Kauną ir Vilnių. Tasai gelžkelis bus labai naudingas dėl mūsų žmonių.

*Lietuvis—Trakietis.*

### Isz Kitur.

*Suvienytos Valstijos ir Ispanija.* Kaip regisi isz paskesniųjų žinių apie prietykius S. V. su Ispanija, tai karė butų lyg neiszvengtina. S. V. jau atszaukė savo pasiuntinį, t. e. isz Havanos bei kitų Kubos pajurinių miestų lygiai S. V. ukėsai taip gi kraustosi isz Kubos. S. V. reikalus Kuboje dabar užstos Anglijos pasiuntinys, kas reiszkia prietelystę S. V. su Anglija. Prezidentas stengiasi visokiais būdais praszalinti karę arba nors toliaus nutėsti. Dabar dar nutarė kartą padūti Ispanijai saulygas, kokių reikalauja S. V. ir paskyrė laiką atsakymui 5 dienų. Ispaniszka valdzia neva susekusi sūkalbį Havanoje ant S. V. pasiuntinio. Kitos paskalos sklaido, buk Ispanijos karalienė, ant patarimo Maskolijos, norinti pardūti Kubą už \$250,000,000 ir kraustyti su viskūm isz Kubos. Ispaniszki kaipo ir amerikonzski laikraszcziai štumia į karę abi szalis ir padūda galybės erzinczių rasztų. Madridte valdzia padaugino sargyba prie visų publiskų namų ir S. V. pasiuntinio. Ispanija nenorėdama turės pradėti karę, nes antraip kils maizszas jos viduriūse. Ispanija iszsiuntė torpėdinius laivus į Porto Rico, kuriūs sutiko audra ant jurių ir turėjo grizti prie Kapverde salų, audra pusėtinai jūs apdauzė, kad truks pusėtinai laikas kol pataisys. Laivas vežantis anglis torpėdiniams laivams, visai prapūlė ant jurių.

*Prancuzija.* Kariszkas sudabuvo apsudzies garsų rasztininką Emile Zola ant vienu metu kalinio ir 3000 frankų piningais mokėti. Kasacijos sudas tą atmetė ir E. Zola likosi ne nubaustas. Taip Zolai iszėjus, jo prieszininkai apskundė jį antru kartu dabar už apszmeizimą.

**Vokietija.** Už nužudytus 4 vokiečius Cannabamoi per kubiečius, Vokietija pareikalavo nu Ispanijos atlyginimo 150,000 pesetų, ant ko Ispanija pristojo, nederėdama nieko, idant Vokietija nepradėtų karės pirm S. Valstijų. Valdžia užgynė lenkams nesiovi pasiūšimus, kurie reiskia karnors lenkiszko, kaip tai kaspinus su tautiszkais dažais ir karunas. Savininkai kaip ir perkupčiai tapo nubausti už tokių pardavimą bei laikymą. Visą iszteklių, ką rado krautuvėse tokių daiktų, policija atėmė. Užgynė lenkams ir bažnyčiose giedoti giesmes, kurių gaida yra panaszi į „Boże coś Polsce“. Tą padarė dvasiszki virszininkai ant valdzios paliepimo. Valdžia tiki, kad tokiu budu greičiaus lenkus pripratins prie vokietystės pamylėjimo. Policija užgynė apvaiszczioti sukaktuves 1848 metų maiszto. Socialistai iszleido savo programą linkon rinkimo naujų pasiuntinių, kyiečia visus susivienyti su jeis ir kovoti pries agrarus, kapitalą ir miliciją. Kataliku (centrum) jie laiko už iszdavėjus, dėlto, kad jie balsavo už padidinimą laivynės.

**Bulgarija.** 29 Kova pas Sestrimo, kada kuningaiksztis Ferdinandas vaziavo trukyje, buvo pataisytas nūpūlis, kuris tapo užtėmytas nu vieno buro ir paszalintas. Kaltininką sugavė.

**Turkija.** Armėnizkas patrijarka, Konstantinopolyje, praneszė paszalpos komitetui, kad Anatolijoi per paskutinius maisztus 40,000 naszlių ir naszlaiczių prazude savo tėvus ir reikalauja paszalpos. Turkai sugriovė 40 armėnizkų bažnyčių.

### Dalis darbu

— *Brooklyn, N. Y.* Darbia czionai didei prastai eina, vieni pabrikai dirba per savaitę 3-4 dienas tiktai. Jieszkanecių darbo baisybės atvažiūja isz kitur, bet apsižvalgė vel grįžta atgal. Pastatė naują cukriaus dirbtuvę, Arbukles Co., kuri pradės dirbti apie Liepos mėnesį. Apie tukstantis darbininkų gaus darbą.

*Aleksandras A.*

— *Scranton, Pa.* Isz priezasties sudrebėjimo, kurs pasidarė nu szuvis ardan angliis, Storch-shafte, pagriuvo keletas ramsezių, tarp kurių darbininkai turėjo savo kavonę. Virsdami ramseziai užmuszė vieną darbininką o kitą mirtinai sužeidė. Keletą kitų darbininkų lengvai sužeidė.

— *Alltoona, Pa.* Balandžio 5-tą dieną kalnakasiai turėjo savo didelį susirinkimą, ant kurio suvažiauvo pasiuntiniai, perstatanti 25,000 darbininkų. Ant užkvietimo, kasyklų savininkai nei vienas nepribuvo. Pasiuntiniai matydami, kad anglių karaliai nenori nieko girdėti apie darbininkų reikalus, nutarė straikūti.

— *New Bedford, Mass.* Medvilnės verpėjų ir audėjų straikas jau pasibaigė ant ne-naudos darbininkų. Visi vertelgos, kurie per 10 savaičių straikieriams skolino maistą ir rubus, apreiszė visi, kad daugiaus neskolins ir be pinigų nieko nepardūs. Straikieriai negaudami jokios paszalpos, turėjo pasidūti kapitalistams ir vel dirbti už tiek, kiek anie dūda, arba numirti nu bado.

Vertelgos, kurie pardūdavo į sunaudojanczių rankas daiktus, gavo žinę isz diesniųjų krautuvių, kad jiems tavorų nebargūs daugiaus, nes jie skolindami straikieriams tik-tai straiką tolyn tęse. Vergybą vadinama laisvė. Jei visi

darbininkai nesusipras, tai kapitalistai jūs pasistatys kaip gyvūlius, su kuriais viską atliks pamaitinę jūs. Daugelyje vietų jau ir sziadien taip yra, kur darbininkai yra priversti viską imti isz kapitalistų krautuvių kurie negauna algų piningais o tiktai maistu ir rubais.

— *Chicago, Ill.* Czionai sustraikavo 5000 dailidzių, kurie dirbo prie statymo namų. Apart tojų turi szvesti dar 20,000 darbininkų, kurie visokius kitus darbus atlieka, kol parengia namą gyvenimui. Straiko priezastis yra ta, kad dailidės nepristojo ant reikalavimų unijos kontraktierių — darbdavių, kurie norėjo kad vietiniai dailidės nedirbtu niekur kitur, kaip tiktai pas unijos darbdavius — kontraktierius.

— *Pittsburg, Pa.* Monongahela distrikte sustraikavo 2000 kalnakasių, o toliaus sustraikūs dar į 10,000, dėlto, kad kasyklų savininkai neiszpildo savo prizadų link algos, kur nutarė per konvencija Chicagoje. Mazas skaitlius kasyklų savininkų pristojo ant darbininkų reikalavimo ir nu 1 Balandžio pakėlė algas bei sumazino darbą tiktai ant 8 valandų. Daugelis anglių baronų nenori nieko žinoti apie darbininkų reikalavimus. Unija kalnakasių yra gerai suorganizūta, bet ar isz laimės straiką, tai kitas klausymas. Gal dar panaszus buti į Lattimerio....

— *Norwich, Conn.* Medvilnės verpinyčiose Panamah, Tottville sustraikavo 1100 darbininkų, dėlėi numazinimo algos ant 10%.

Luzernės pavieta, darbai kasyklose kietųjų anglių, vos kruta. Per mėnesį iszdirba tuli brėkeriai nu 2 iki 5 dienų.

Jie kasa tiktai tiek anglių, kad turētu kurinimui maszių. Dėlto skurdas lenda į kiekvieno bakuze.

Anglijoi, provincijoi Wales, anglekasiai pareikalavo nu kasyklų savininkų paszalni mo nelygumo algų, nes kurie lengviaus dirbo, tai didesnę algą gavo. Kasyklų savininkai vietoje atsakymo ant to reikalavimo, uzdarė 70 kasyklų ir iszvarė 60,000 darbininkų isz darbo. Anglijos kapitalistai nelaukia straikų, bet tūjaus iszmeta isz darbo visus, pareikalavus darbininkams pagerinimo. Daugiaus kaip 130,000 žmonių yra tame užgauti ir netekę dūnos.

### Czastyja krauja.

Czystas kraujas tikrinis czystą odą. Nėra grau-mo be to. CASCARETS CANDY CATHARTIC iszczystys tau kraują, ir laikys czystą, nes iszvarė visą neczvetumą isz kuno. Pradėk imti szią odą o iszvarys isz tavo kuno puzkus, dedervines ir kitas dos ligas, nes CASCARETS už 10c tai padaro. Gausi visose aptiekose su gvarancija 10c. 25c. ir 50c.

### Isz Amerikos.

Isz meilės norėjo žydu pastoti.

Vienas italis, gyvenantis Portland, Me., dirbo per penkeriui metus pas vieną žydą kaip siuvėjas ir ant galo isimylėjo į bosą, dukterį Sorkę, su kuria užsimanė apsivesti. Sorkė prizadėjo už jo tekėti, jei jis pastos žydu. Italias ant to pristojo ir po naujų metų priėmė zydiszką tikėjimą. Sorkė apsiėmė jį iszmokinti zydiszkų poterių ir paskiaus tikru žydu padaryti pagal jų tikyba ir apsivesti. Italui nepatiko zydiszki poteriai, apart to, Sorkė jam pasakė, kad pirm apsivedimo dar, turės dūtis apsipjaustyti. Toksai Sorkės reikalavimas visai užszaldė italo meilę prie tos zydelkaitės. Zydelkaitė graži ir meili, bet ta tikyba....

Karės prieszininkai.

Kvėkerių sekta turėjo savo metinį susirinkimą Philadelphijoi, Pa., kur suvažiauvo pa-

siuntiniai iš Pensylvanijos, New Jersey ir Delaware valstijų. Po visų rodų savo tikėjimo, vienbalsiai nutarė protestuoti priešai rengiamą karą su Ispanija ir savo rezolucijas nusiuntė prezidentui ir kongresui, kad laikydamiesi pakajaus išliūšūtų Kubą ir nepradėtų karės, ir tą klausymą išrisztų per tam tikrus sprendėjus, o ne žudynę, kuri pagal ju tikėjimą, o ir krikščionišką, yra bjauriausias budas išrisztimo tarptautiskų klausymų. Užsidegus tokiai žudynei, baisybės ukėsu, vyrų, brolių ir tėvų taptų nužudyti, paliktų moteris su vaikais ir jaunieji savo numylėtines, kurios dėlto sunyktų ir neišdūtų savo vaisių.

I s z b a d o p a k v a i l o

Ne kuris Mikas Kodas arti MtCarmel, Pa., tapo užtiktas nū pulko vaikų ant gelžkelio begulys ir laukias ant trukio, kuris turėjo padaryti galą jo vargui. Vaikai apspito aną ir pradėjo kelti ermyderį. Mikas atsikėles nuvaikė vaikus ir vel atsigulė ant rėlių. Tame tarpe atėjo keletas suaugusių vyrų, kurie Miką su savim nusiųdė į miestelį. Čionai pasirodė, kad Mikas yra kvailas ir keles dienas nieko nevalgęs. Doktorai tvirtina, kad jis pakvailo iš bado. Jį nusiuntė į beprotnamį.

B e s k i l v i o g y v e n a.

Lora Maggini, gyvenanti San Francisco, kuriai daktarai prie operacijos išėmė skilvį pirm 4 sanvaiczių, nejauczia jokios tamsos, kuris taip yra reikalingas organizmui. Nū laiko kada jai išėmė skilvį, ji eina vis sveikyn. Dyvai yra, kad pergyveno tokią operaciją ir nusto jusi skilvio gyvena.

T v a n o a u k o s.

Patvinus upei Ohio ir praplovus pylymą vieną mylę auksčiaus Shawneetown, Ill., tapo užlieta visa apielinkė ir pats miestelis, kurio nuneszė dau-

gelį namų bei sugriovė. Miestelis Shawneetown turėjo 2500 gyventotų, kurių 250 tapo tvaino vilnise paliadoti. Miestelio namai turėjo į 25 pėdas augščio, o vandū siekė 20-30 pėdų. Miestelis buvo klonyje ir dabar išveizi tiktai ežeras. Kilus vandeniui upėje, nebūant pylymo sargybos apart vieno sargo, prie-gtam nebuvo pritaismō, smilczių maiszūse, kad verzentės vandeniui per krantus, galētu užtvenkti. Kiek žmonių prigėrė, negalima dar žinoti, nes daugelis ant namų stogų paplaukė tolyn, dėlto nežine ar jie prigėrė ar kaip išsigelbėjo. Tvanas užėjo 6 valandai vakare, ir sutemus negalėjo gyventojai taip gerai gelbėtis kaip dieną. Iš visų szalių ateina pagelba nelaimingiems.

Du milijonai ant metų

Kadangi žmonės per a, pabando ir vėl perka, tai patikrina, kad jie yra užganėdinti. Žmonės suvenytose valstijose dabar perka CASCARETS CANDY CATHARTIC mažiausia du milijonai prieš naujus metus. Tai reiškia, kad CASCARETS yra labai gera gydykla dėl cystyji-mo žmogaus kraujo ir suregulavojimo vidurių. Visose aptiekose 10c, 25c ir 50c. už dėžutę, nes tai gvarantavojama.

## Paminklas

Kun. A. Burbai!

Tautiszkai lietuviszka pagelbinė draugystė „Petro Armino“ Phila. Pa., laikė savo mėnesinį susirinkimą Bal. 3 d. ir, ant p. Antano Jocio uzmanymo, nutarė paaukauti penkis dolerius dėl paminklō a. a. kuningo Aleksandro Burbos, kursai pasimirė Kovo 27 d. 1898 m., Plymouth, Pa., U. S. A., už jo lietuviszkus darbus. Draugystė paskyrė p. A. Joci dėl apreiszkimo lietuviszkūse laikraszcziūse, jog ji paskirtą auką prisiųs tam-tikram komitetui ant pareikalavimo, kursai gal veikia užsidės iš lietuvisztės mylėtojų dėl atlikimo to svarbaus reikalo.

Kas daugiaus?

Vardan „P. Armino Draug.“ Antanas Jocis.

„Vienybės Lietuv.“ redakcija pilnai pritaria „P. Armino Dr.“ nusprendimui, ir lygiai paskiria penkis (\$5,00) dol. velionio paminklui, kaipo ir priima aukas nū geros valios lietuvių ant to reikalo. Visi aukaujanti bus „Vienybės“ apgarsinti. Aukais reiki siusti ant szio adreso:

J. J. Pauksztis & Co.

Plymouth, Pa.

Tūmi tarpu ant paminklo paaukavo iš Plymoutho, Pa. szie:

Ona Dvyliutė	\$1,00
Kazim. Brazys	\$1,00
Mikas Alyta	50
Ona Alytienė	50
Simas Pauksztys	50
Ona Pauksztienė	50
Alda Pauksztukė	25
P. Staskevyczia	50.

## Iš lietuviszku dirvu Amerikoje

Wilkes Barre, Pa. Nedėlioje, 27 d. Kovo buvo didelis susirinkimas lietuviszkų darbininkų, ant kurio tapo laikytos kalbos. Pirmiausiai susirinkimas tapo atidarytas per vietinį kleboną o paskui užėmė kalbą p. Kunemonas, kuris labai apgailavo sziaadienykštį vargą darbininko ir iszrodė, isz ko yra kilęs skurdas, ir kaip jį galima paszalinti, o vaistu skurdo paszalavimo yra vien tiktai socializmas. Toliaus ragino žmones prie skaitymo laikraszczių ir knygų, idant greiciaus apsipazinti su apszvietimu ir socializmo mēriais, ir tiktai tada galėsime nusikratyti nū savo sprando tū baisų jungą, kuris tapo mums užkrautas per kapitalistus. Labai laimingi jauciamės, kad tas mūsų trusas neliko be naudos, ir dabar kur tiktai nužvelgsi burelį lietuvių, tai vis iszgiršti kalbant apie darbininkiszką judėjimą; taipogi nemažą skaitlų turime ir mulkių, kuriems rupi, idant kompanijos nesubankrutytų,

tie tai ugnia spjauja ant p. Kunemono. Vienok turime viltį ir tikimės, kad su laiku ir tie atsivers ir stos ant kelio, kuriūmi susitvėrę ranka į ranką užgiedojo „Marsellaise“ galėsime žengti į gerovę.

J. S. Samūlis.

Spring Valley, Ill. Musų miestelyje yra į 400 lietuvių, turime dvi pagelbines draugystes ir vieną tautiszką, t. y. „Tėvynės Mylėtojų“ kūpą, kuri paskesneme laike dvilinkai pasidaugino per rupestį gerų tėvynainių. Dauguma lietuvių yra tautiszkai numirę ir nieko nesirupina apie savo tautą, nors tūmi jau, kad patsai butų lietuviu. Praėjusį rudenį įsteigiant draugystę „Sunų Lietuvos Didvyrių“, kurios mēris yra paszalpa ligoje, įrengimas knygyno ir platinimas apszvietimo tarp draugų, radosi gana prieszų, kurie pasiryzo nedaleisti tokiai draugystei įsikunyti, atkalbinėdami draugus, iszvadindami bedieviais ir szunimis (sunumis). Negalėtume pavydyti tamsunams, nes tokie nieko negali apgriebti, bet kad jūs paakina taip elgtis tie, kurie privalytu dar paraginti, parodydami paveizdą, negalime užtylėti. Vienas tikėjimas mūsų neišliūšūs isz sziaadienės nevalės ir tamsos. Toki apszvietunai yra piktesni už paczius rusus, kurie visaip slogina mūsų tėvus ir brolius. Nors daugelį nukentėme nū tū nežinėlių, bet nepaisydami ant jų savo darėme ir sziaadien matome gausų vaisių savo darbo. Draugų prigulį draugystę „Sunų Lietuvos Didvyrių“ apie 60. 27 Kovą laikėme mėnesinį susirinkimą, susitatėme konstituciją, nutarėme užmokėti už laikraszczius: „Vienybę“, Lietuvą“ ir „Saulę“. Mokinimasi angliszkos kalbos atidėjome ant tolesnio laiko.

Broliai Spring-Vallecizai, rašykite ir draugystes ir neklausykite tų, kurie mus persekioja ir tvirtina, kad mokslas yra protingas ir mokslinčiai greitai pavirsta į bedievius. Ne tiesa tas broliai. Mokslas mus padarys žmonėmis ir parodys kaip turime elgtis ant šio svieto. Kas iš mūsų, kad mes vadinamės zodžiais „geras katalikas“ o laistome savo kraują ant gatvių ir karežiamose — gyvename kaip gyvūliai, galima sakyti. Rupinkimės pirmą apsisvieti ir gyventi kaip žmonės pūlasi o tada busime pagūdoti ir nu svetimtauczių, kurie šią dieną mūsų visai nepakenčia.

Užprasome visus brolius lietuvius riztis į tą naują draugystę, po vardu: „Sunų Lietuvos Didvyrių“.

Vienas iš „S. L. D. draug.“

Jersey City, N. J. Pas mus buvo užsidėjusi draugystė po vardu „Didžio Lietuvos kunigaikščio Vytauto“ į kurią prigulėjo apie 16 draugų. Prieszai atkallino draugus nu pristojimo, išvadydami draugystę „szliupine“, ir jiems pasisekė tą patį skaitlių sumažinti dar. Dabar „D. L. K. Vytauto“ draugystė turi tikrai 10 draugų, o lietuvių Jersey City yra apie 300. Algirdo draugystė ir ne didžiausi skaitlių draugų turi. Musizskiai gyvena kaip gyvūliai, karežiamose per dienas ir naktis sėdi, loszia kortomis nu kurių sutinę ir krumpliai per nūlatinį stalo daužymą. Loszta tankiausiai iš pinigų paprastai no \$1 iki 2. Pazadyti jās prieskaitymo laikraszezių ir knygų yra baugu, nes gali kaulus sulaužyti, taip jie nekenczia apsisvietimo. Gavę izsmokestį, tol neina iz karežiamos, kol nepalieka visų pinigų. Neteko patėmyti, kad kuris kokį laikrasztį skaitytu. Kiek skaito czionai lietuviai laikraszezius, butų ne pro szalį

dažinoti. Tegul kiekviena redakcija dūda žinę, kad ir į „Vienybės“ red., kiek turi skaitytojų mūsų miestelyje, iz ko butų matomas skaitlius skaitanczių laikraszezius ir kokius jie skaito. *Žvalgas*

Brooklyn, N. Y. Apie mūsų miesto lietuvius veik nieko negirdėti, tarpe kitų, tai gi asz praneszu sztai apie ką. Ant Hudson'o Ave. kiek pirmiaus buvo kelios lietuviszkos karežiamos, kurios negalėdamos iszsilaikyti, iznyko, ir per pusantų metų nebuvo nei vienos, toje szalyje, kur asz gyvenu. Redas ir aplinkiniai kaimynai visai nežinojo, kas czia per žmonės gyvena. Bet kaip visur musizskiai kyla ir pasirodo, kad ir jie gyvena ant svieto, taip ir czionai tikosi. Dabar lietuviszkas vardas yra visiems gerai žinomas, o labiausiai policija jį žino. Matote atsirado lietuviszka karežiamma, isitaisė stalelius dėl loszimo, biliardą, o vėliaus ir kitą, bolėms muszti, toliaus gal įtaisys dar tokią zobovą. dėl singelių, kaip tokią yra isitaisius Baltimorėje. viena pametusi savo vyrą. Per pusmylį girdėti, kaip toje karežiamoje rėkia, cypė ir keikia. Svetimtaucziai iz tolo lenkiasi nu tos vietos, sakydami, neisim czia, bet aplinkui, nes czia lietuviai gyvena. Loszta visi, vedę ir nevedę, nežierint nei ant gavėnios, moters atėję varosi savūsius namon, iz ko pakyla kartais ir musztynes, apsidauzo galvas, susiploję nosis ir nuleidžia karsztajį kraują. Tokiu būdu czionai pakilo lietuvių vardas.

Mūsų žmonės, biznieriai, paprastai karežiamninkai, netu dami jokio žmōnizsko iszsilavinimo ir supratimo, atėję, užsidirbę porą szimtų dolerių pirmiausiai užsideda karežiamą, nes prileisti stiklą alaus, nereikia jokio mokslo nei rokundų mokėti, priegtam nei

mandagaus pasielgimo nei czystumo nereikia. Vienas stiklas už penktuką o szeszi už kvoterį (25 ct.), tai viską reikia žinoti. Palaikius karežiamą tolei, kol prakisza uždirbtus szimtelius, tada vėlei eina į cukernę arba ant dukų dirbti, ir tada jau karežiamos neužsideda, bet karežiamoje gyvena, kol centų turi. Tokis tai mūsų kylimas augstyn. *Kostumieris.*

Shenandoah, Pa. Nedėliojė, 3 Balandžio, buvo parapijos susirinkimas, ant kurio nutarė statyti kleboniją už \$9000. Senoji niekam netikusi, supuvus, jau. Dabartiniūse laikūse geras laikas yra statyti tokią kleboniją, kada per savaitę dirba tikt pusantros dienos. Kitas nutarimas, kad kuris neatliks velykines ir nemokės \$3 už kortelę, toks bus izbrauktas iz parapijos knygų, apsirgus neprisiszauks kuningo, miręs nebus įleistas į bažnyčią, ir neturės palaidojimo ant szventos vietos. Tokių mylistų neapturėjęs grieszninkas, žinote kur turi eiti. Pragaran! Laimė turtingųjų, kad jie turi pinigų ir gali nu pragaro iszšipirkti. Skurdziams visur vėjas į akis; ant szio svieto skursti visą amžį, o perėjus į aną, vėl tas pats ant amžių.

Nepriesztarusiu prieszai tokią sistemą, kur doleris ima virszų ant dangaus ir pragaro. Bet mislyju ne pro szalį butų, kad ant parapijų susirinkimų vienbalsiai nutartu, uždėti ant kiekvieno mūtą po \$1,00 ant metų, dėl izsleidimo knygų, bei, kad kiekvienas skaitytu nors kokį laikrasztį, o vyriausiai, kad butu pastatyta lietmokykla, be kurios tikrai prazusime. Szitos prapulties asz didei baimyji. *Katalikas.*

Philadelphia, Pa. Mūsų mieste nebuvo girdėti bajorų ir XII „Susiv.“ seimui praėju-

sių metų. Pridygo jų po kalbai kun. Zilinskō, kuris faktiszkai izrodė, kaip bajorai pardavė mus lietuvius nelaisvėn. Labiausiai jautėsi užgautas ant bajorystės Antanas Stepanauckas (Antoni Stefanowicz), kuris save pasidarė Lietuvos obivateliu, o Jonas Kareiva net grovu. Tokiais jie pasirodė per „Głos Polski“. Lietuviai tū pamatę jūkais leidosi iz jų didybės. Nabagus pazįsta daugelis mūsų ir pasakoja, kad jie nei žemės neturėję Lietuvoje. Norėdami jie pasirodyti svietui, sutvėrė draugystę iz vienu tikrai bajorų, vardu: „Towarzystwa Litewskiej Szlachty Wielkiego Krōla Kazimierza“, į kurią prisiraszė pora tuzinų bajorų. Lietuviai tą patyrę, visur sutikę szaukdavo „alo bajore“. Tas nepatiko jiems ir atmainė draugystės varda ant „Sinowie Litwi“. Kas nemoka bajoriszkai kalbėti ir priesz „pañi“ tursūti, tokio į draugystę nepriimā. Visi bajorai atsisakė nu draugystės Szv. Jurgio ir nu parapijos. Dabar bajorai pradėjo klausinėti vienas antro apie bajorystę, izmetinėdami, kad tu ne bajoras, kad ir tu ne bajoras. Matote, mūsų szunbajoriai, neturėdami su kūmi girtis, pasidarė bajorais ir laukia bajoriszkų dienų, kaip žydai Mesijosziaus. Nesulauksite.

Philadelphietis.

## Reikalai

„Tėvynės Myl. Draugystės“

„Vienybės“ praėjusiame (14) num. isiskverbė skaitliūse klaida. Ir taip: Yra likę \$6,30 pas sekr. P. M. O turi buti tikrai \$4.30. (nes 4.30 ir 158.35 — \$162,65.) Tai gi \$2,00 reikia atitraukti iz viso skaitliaus ir vietoje \$57,00 Yra pas Mikolainį tikt \$55,00. Prisiraszė prie „T.M.D.“ dar: 136 Tamas Pauksztys, Pittston, Pa. 1—

137 Jokubas Kraucevičius  
Pittston, Pa. —60

\$56,60

Visos kūpos arba jų virszininkai teiks padėti savo balsus į redakciją link rinkimo naujų virszininkų.

Kandidatais yra šie:

T. Astramskas — prezidentu,  
T. Paukštis — kasieriumi,  
I. J. Grieszius — kasieriumi perstatytas nu Union City, Conn. kūpos, ir privatisz kame laiszke atsisakė nu sekretoriaus ant perstatymo Plymoutho, Pa., kūpos. Tai gi reikia kito kandidato.

M. Alyta — knygiumi.

Taipogi praneszu isz kalno dabar, kad į spaudą rengiama yra „Jūda Žemė“, apysaka, paraszta Marės Radzevycziutės, kuri buvo jau „Varpe“ patalpinta. Spaudinsis vėl Tilžeje, nes vertėjas nori korektas pats prižiūrėti. Literatizskam komitetui tasai rankasztis nebus prisiustas, nes nėra reikalo, kada gi vertėjas viską yra atsakancziai apdirbęs.

P. Mikolainis.

Tikras daigtas del tavo.

Užtikrinimas, kur ašeko nepražudys. Galvos skiedėjimas, liezvio, — ntežai ir t. k. stancziai kitosiu ligų, kaip tai užsikimimas vidurių, suz ingimams koponi gali buti iszgydytoms, imant CASCARETS CANDY CATHARTIC. Tai vis atnaujioa Pars dūda kožnoi apieko: jei nepagydyta, pinigūs gražiname. C. C. C. parandyk dėžutę szia diena, nes yra teliszai, 10c., 25c. ir 50c. Pabandymas del žinios dovanai

## Lietuvos Pilekalniai.

(Suvalkų gub.)

Padavime apie man žinoma „Pilį“ N 2 „Tėvynės“ straipsnyje „Lietuvos Liekanėlės“ Pažystamas Trupinėlio padūda klaidingai vietą, kurią matau už reikalą paaiszkinti. Tas Pilekalnis randasi Varnupių kaime, Žukaucko lauke, o ne Padovini. Nu Varnupių „Pilekalnis“ iki Padovinio kaimui, kurs stovį į vakarus, bus dar apie pusketvirto versto. Nes dar tarpe kaimų, Varnupių ir Padovinio, yra Padovinio dvaras, vadinas Naujadvarių. Varnupių Pilekalnis stovį klonyje (pie-

voje). Nu Pilies į žiemų krasztą, ne toli guli randavos Panausupių Palos<sup>1)</sup> ir ne toli teka isz ežerų Dovinė upė, kuri įpūla po Liudvinavų į Szeszupe.

Apie dešyni metai atgal, viena dievotą naszlė, norėjo apsigyvent ant virszinės szito Pilekalnio, dūbeje, prisidengs kaipo „pustelnykė“, bet aplinkiniai gyventojais neda-leido.

Antras Pilekalnis (mažesnis) randasi Daukszių kaime, tūm pacziu vieszkeliu važiu-jant nu Senapilė, po deszine, apie verstą jau pravažiavus pro Daukszių bažnycią. Szitas Pilekalnis randasi Laukai-czio kolonijoj, vadinamas „Valunkalniu“. Isz visų pu-sių status, supiltas isz grazių smilezių, ant virszaus yra pas-tatytas kryzius. Del to ant jo yra pastatytas kryzius, kad aplinkiniai ukininkai kasdani smiltis del statymo peczių bei kaminų, iszkasa daug žmonių kaulų. Ne žine, ar negyvėliai buvo apipilti, ar jūs laido-jo į tą pilekalnį. Girdėjau senus pasakojant, buk tai ma-ro laikūse ten žmonės kavoję. Tik ne laimė, kad ukininkai baigia draskyti isz visų pusių tą kalną del kasimo smilezių. Szitas kalnas stovį pagal pie-vas, mažiaus kaip verstas nu randavų Miknonių palų. Archeologizskų padavimų apie jį negirdėjau.

Trecias Pilekalnis randasi Miknonių dvaro laukūse (Suvalkų gub. Kalvarijos pav.), vadinamas „Pustakalniu“ pa-gal tą patį vieszkelį po kairei apie szeszi verstai nu Daukszių bažnycios į rytus. Apie

1) Palos (balos) yra isz abiejų pusių Daukszių, pagal ežerus: Amalvizskių ir Žuvinto, nusidriekę tukstancziai margų, ne iszbredamų durpių pelkių, kurios priguli randui. Auga puszaitės berzeliai, samanės, ūgos, ir grybai. Durspėse yra daugybės smalinų kelmų. Tankiai dega, delto gal ir vadina isz lenkizsko Palos nu pali.

verstą nu kalno į pietus, guli Miknonių randavos palos. Isz visų pusių status ir plates nis už Valunkalnį. Szito kalno dar ne ardo, jei tikt Miknonių daržininkai smilezių neszte parsinesz. Girdėjau dar pasakojant, buk apie tą kalną vaidinasi.

Ketvirtas Pilekalnis radosi už visus szioj<sup>2)</sup> apielinkėje didžiausis „Szakalizskių Pilekalnis“ (Suvalkų gub. Senapilės pav.). Szitas pilekalnis labai augsztas ir status, stovį Szakalizskių kaimo pievose, supiltas visai pelkėse, netoli teka upelis Szlavanta. Netoli jo girios ir randavos palos.

Pektas Pilekalnis randasi Prienų szile (randavoj<sup>3)</sup> girioj<sup>4)</sup> Prienų pařapijoj<sup>5)</sup> taipgi augsztas ir apaugęs puszimis, stovį pagal kaimus Vazgaikie-mį ir Valatkus.

Szesztas Pilekalnis yra Bambiniukų kaime, ant kran-to upės „Bambenos“ tekan-cziuos isz Simno ežerą į Žuvinto ežerą (Simno pařap. Kalva-rijos pav.). Szitas Pilekalnis labai gražus, apžėlęs žole ir ne draskomas. Į žiemius nu kalno, ne toli Žuvinto ežeras, randavos palos ir ne iszbreda-mos pelkės. Kaip pasirodo tai mūsų pilekalniai buvo su-pilti pagal upės giriose ir seno vėje nepereinamose pelkėse.

Dzukas.

Kiekvienas taip sako:

CASCARETS CANDY CATHARTIC yra t. e. tebuklingiau-los zydy los szio amžiaus lezradim- mės, turi gardų smozą, gydo lagadnel ir tikrai inkstus, koponis, pilvą ir cziya yja visą sistemą, praszalina perszallimą, gyd galvos skaudėjimą, dragy ir užkietėjimą vidurių.

Pirk dėžutę C. C. C. szia diena, 10, 25, 50 cen- tų. Randasi visose aptiekose ir iszgydyimą gva- rantuoja.

## Reikia raszyti lietuviszkat.

Kad jau visokiais užmany- mais lietuvisztės vardą kelti, tai pagal mano mintį gerai butų, kad mūsų tautiečiai, kur tiktai kreipsis su savo rei- kalais rasztizskai, visados ra- szytu lietuviszkat visokius laiszkus czionai Amerikoje (o ir svetur) pirklystės reikalūse, kaipo ir kitokiūse.

Mislyju, kiekvienam yra ži- noma, kad toksai anglikas, kurs veda reikalus su lietu- viais, gavęs lietuviszką laisz- ką, kokiamė nebuk reikalė, ne numes jo, bet pasirūpins jį perskaityti ir suprasti jo turi- nį nors per vertėją. Tokiu budu toki, pirkliai ypacziai, butu priversti laikyti lietu- vius savo rasztinyeziose, kurie gautų vietas tokiu budu, ir la- biaus pagarsėtu lietuviszkas vardas tarp nežinėlių.

Ne kartą teko patėmyti, kad lietuviai raszdydami ang- lams laiszką, raszo lenkizskai, mislydami, kad anie lenkiz- kai, kaipo ponizskai, supranta. Arba vėl sziek tiek mokėda- mi anglizskai raszo, kur tada nei 10 geriausiu rasztininkų nesupranta, ko raszantysis no- ri. Tulas lietuvis isz Water- burio raszė anglizskai į krau- tuvę Roberto Ingersolio, New York'e, kad tasai nieko nesu- prato ko anas reikalauja ir nu- siuntė jam atgal tą laiszką praszydamas lietuviszkat pa- raszyti. Padūdu czionai užma- nymą tokį, kuris, rodosi, butų del mūsų naudingas, nes gau- tu daugumas lietuvių vietas pas anglus, ir pagarsėtu la- biaus lietuviszkas vardas.

J. Naujokas.

## Reikale „Susiv.“

„Tėvynė“ num. 3 rugoja, buk asz neteisingai pasielgiau, reikalaudamas iszaiszkkinimo iszeigos piningų isz iszdo „Su- siv.“ pereinų 1897 m. Czionai rugonė yra bereikalinga. „Tė- vynei“ priderėjo dūti iszaisz- kinimas kas link iszeigos ir jeigos pereinų-97 m. tūjaus po XII seimo, o tada užmetanti klausymai nebutų buvę reika- lingi. Priegtam „Tėvynė“ pri- valė padūti jeigą visų metų atskyrių kūpų bei draugys- czių o tada visi „Susiv.“ sąna- riai butų buvę pilnai užganė- dinti. Po XII seimui „Tėvy- nė“ ne tikt nepadavė rokundos

iszeigos ir jeigos (aparabelnos rokundos), bet nei klaidų nepataisė. „Vienybės“ num. 14 „Sus.“ sekretorius dūda paaisškinimą, ir dabar mano klausymas pasilieka užganė dintas. Ant galo, kas link pasinaudojimo rasztų per „Garso“ Co., kurie buvo spaudinti „Tėvynėje“, asz šiame klausyme visai su „Tėvynė“ nenori sutikti; nes rasztai iszleisti per „Garso“ Co. ar pavienes ypatas, „Susiv.“ garbės nē nauodos nedaro. *Klabukas.*

## Biographia

kun. Aleksandro Burbos.

(Iz „Rasztai Rasztininkai“)

„Gūdok tėvą ir motiną tavo, jei ilgai nori gyventi pasaulėje.“ Šitie žodžiai pritaikinti nevien, idant mes mylėtume savo tėvus, kurie mus pagindė, užaugino ir mums gyvenimo buitį parengė, bet turime mylėti savo visatinę motiną — tėvynę su jos kalba ir papročiais. Tą dalyką asz jau pirm daug metų suprantu ir laikaisi to szventai, idant nebūti paskaitytu tarpo savo vientaučių iszgamijū, kurių mūsų tėvynėje dar nestoka yra. Aczių Dievui! jaunesniejie lietuviai, kokio jie nebūtų paszaukimo, rūpinasi apie tėvynę ir apszvietą savo tamsesniųjų brolių. Apie ką kožnas vienas isz mūsų skaitydamas „Varpą“, persiliudys aiszkiai: čia atras sądarbininkų kaip isz pasauliszkų, taip ir isz dvasiszkų lūmų, čia atrasime ir pagerinimą mūsų kalbos ir-gi straipsniūs, paaiszkinancziūs, kokiais keliais turime eiti, idant prisikelti isz taip ilgo ir smarkaus tautiszkio miego.

„Mylėdami savo tėvynę, sunkiai ar vargiai, turime gyventi Lietuvoje, negu tiktai tada ap-  
leisti ją, jeigu jau būtų negalima arba reikalai jos siustu mus už rubežiaus. Ir asz ap-  
leidau tėvynę, pirm kelių mė-

nesių ant reikalavimo brolių lietuvių reikalūse dvasiszkūse ir-gi isz priezasties baisių persekiojimų nū maskolius. Vienok savo tėvynės negaliu užmirszi, nes ir nakties laike sapnujasi man visi kampai Lietuvos, kuriūs gimiau ir angau, kuriūse gyvenau, ir apie kuriūse skaicziau. Tautkiau ant mislies sparnų skrendu į Lietuvą, idant prisiklausyti lietuviszkai sznekantiems ir verkiantiems isz baisesio ir gyvuliszko persekiojimo nū mongolų, tai yra maskolių, kurie atėmė nū mūsų dvasiszką paszalpą, tai yra maldų knygas, idant mes taptumėme jiems panasziūs, beje — žmogžudžiais, akliavagiais, plėšikais, besmegeniais, žodžiu sakant — gyvuliais, nesuprantaučiais krikščioniszkos ir žmogiszkos pajautos, kokiais maskolių vyresninkai yra. Augindamos mus mūsų motinos nesykį mums apsakindavo apie baisesius persekiojimus Antikristaus, kurs atėisęs ant svieto pirm pabaigos visos pasaulės. Jau mes Lietuvoje nebesulauksime didesnio Antikristaus, kaip kad yra maskolius, kurs mus su savo žmogžudžiais, atsiųstais į Lietuvą dėl apmaskolinimo Lietuvos, nedūda katalikais buti, bažnyčias katalikų mažindamas ir čerkves platindamas, nedūda lietuviszkai mislyti ir sznekėti, spaustuves lietuviszkas užgindamas ir ant galo maldų knygas isz mūsų rankų iszgriebdamas, už kurias mes po kelis ir daugiau rublių užmokėjomė parsigabendindami isz Prūsų. Na! ar bereikia didesnio Antikristaus už maskolių!

„Kada taip darosi Lietuvoje, tai nevietas ir isz katalikų, norėdamas savo kisenę ar pipingais pripildyti ar sav garbę apmaskolinimo nū rusofilų uždirbti, pradėjo klysti ir pasidarė pirmais neprieteliais Lietuvos. Šitajį dalyką mes regiame neviet tarpe pasau-

liszkų žmonių, bet nekuriūs randame ir dvasiszkamė paszaukime. Gyveno pirm keleto metų garsus platintojas maskolinimosi ir naikintojas katalikiszkų bažnyčių pralotas Žylinskis; po jo valdžia lietuviai turėjo neiszpasakyta persekiojimą bažnytiniūse dalykūse, nes retai kuri parapija gaudavo lietuviszką kuningą, su kuriūmi sąžinės dalykūse galėtu lietuviszkai susisznokėti.

„1882 m. kada tapiau isz szventintas per vyskupą Beresnevyczių, valdytoją Žiamaičių vyskupystės, nustumė mane už kamendorių lietuviszką parapiją, vadinamą Žaslai; kame gyveno klebonas kuningas Szmigieo, nei žodžio nesuprantas lietuviszkai. Vienok su lenkiszka kalba jis pildė visus dvasiszkus reikalus savo parapijonams. Vieną sykį klebonas man skundžiasi, jog esu labai daug žmonių, kurie pasakę „pagarbintas“ lenkiszkai pradeda tiktai szvėptoti taip, jog nieko negalima suprasti. Tada asz jo paklausiau: ar kuningas klebonas nesupranta lietuviszkai? Gavęs nū jo atsakymą, kad — ne, pasakiau jam, kad tie žmonės savo nusidėjimus iszpažįsta lietuviszkai. Kitasyk isz nepertolo nū Žaslų atsilanko kuningas isz lietuviszkos parapijos, nei žodžio nemokas lietuviszkai, o gyvenas tenai daugiau nei 10 metų. Asz su mišėtu kuningų jėjės į biečiuliszkas sznekėtas, užklausiau jo: kaip dvasiszkas tėvas klausai nusidėjimus savo parapijonų, nesuprasdamas lietuviszkai? Gavau trumpą ir aiszkų atsakymą: „Jako glūch-niemych!“ (kaip kureziūs-nebylius!). — Aulink rudeniaudamas (kalė dodamas) per parapiją, radau visus parapijonus lietuviszkai sznekancziūs (atskiriant Lietuvos ponus ir bajorėlius arba szlėktas, kurie lenkiszkai utariuoja), o visus lenkiszkai poterius kalbancziūs. Visoje

parapijoje radau tik dvi žmogysti, kuri dvi lietuviszcai poterius kalbėjo, o amžiaus buvoga seno, nes turėjo metų apie 80. O dar kitoje vietoje viena moteriszkė užklausta nū mane, ar moka lietuviszkus poterius? sutraukė pecziūs ir dyvydamasi atsiliepė: „Ai, kuningėli, ar tai ir lietuviszki poteriai yra ant svieto! Asz mislyjau, kad tiktai sznekėti galima, o melstisi reikia tiktai lenkiszkai!“ O kad mes pasiklausytumėme, kaip lietuviai tenai lenkiszkus poterius kalba, tai ausis užkimszime, kad negirdėti, bet nekuriems kuningams, nesirupinantiems apie daszių iszganymą, ir toki poteriai gana geri, jeib tiktai ne lietuviszki. Czion dėl paveizdos pridėdu iszraszes pagal žmonių kalbėjimą: „Wina Ojca i Sina ir Duka ir Swiętago Omin. Jezau Kristau! Ojeze nas, kuri jest Niebik — senci imin Toja boc wolik stoja ajce niebik tak ir ziame, kleba masziaga puszczedniaga daj nam dzisa i odpuszcz nasza winia jak i mi odpuszczaem swoim inawojcom, ala nas zbab oda wszago zlag. Omen. — — Zdrowas Pana Marija łaski Božia pełna Pan iztobą błogosłowianas ti mędza niewisztama i błogosłame owo żwota tego Jezus. Swięta Pana Marija Matko Boża mólisa zanami gręsznemi teraz i czas godzina smerdzi nasza. Amen. — — Wera Bogo Ojca szik — manczaga — frachswańszaga, stworicela Niebi i žemi. Wera u Jezusia Kristusia Sina ja-go jadinago u Pańia nasziago ktorymtię poszał az duka, swiantaga Narodziwsia z Panny z Czystaj Dziawicza, Umęczil pod Polskim Piłata, ukriżował umarł i pagriebia. — Tręcego dnia z martwiksta stąpil na niebosa siedzi u prawicza Bogo Ojca wachmańczago z tamąd napred szidzi sądzik żiwik i umarlik wera Duka

Swiataga wera wetrik zmart-wikstania ziwik weczna. Amen. — 10 ciora Boga prikarama prikazam szikarania. Jam jest Bóg tewój szudzia którsiu ir wime ziemi ribska z domu niewola Bogul, cudzul. 1. Nie bédzisz brał Twoja szudzi. 2. Pamiętaj abyś dzien swięty swięcić Matkę swoja. — 5. nia zobi. 6. Dzudzu. 7. Kszadni. 8. Bliznia palszi wamu swiadeptwa. 9. Po żony blizniago zakazama. 10. ani swini, ośla, slugi i sluzepnica jakim ona jest. — 5 Prikazam na kościelnia. 1. Mosi S. dzień niedzielni swięci. 2. Nakazama od kościoła nieżeńsia nieweselsia, olejkien pomazamo, kaplańska małzamska. — 7. swiętik sakramenta od Ezusa położona: jak raz: werwania po spowie dzi pakuta olejkien swiętym pamazama Nieczistoć britkość i rakunek sumnienia moja i žal za greki twoja. Kwala Ojcu i Dukowi. . . . Ochwiaruje moje pacieri na cześć i kwala na pomyslność życia na dobry koniē zycia pry jasnyk swicak pri glosnyk dzwonak. . . . Ką antszitokių poterių sakote? „Kada mes pažvelgsime į žmonių papročius ir būdą, tai czia menkai ką rasime katalikiszko, nes visi senybės bur'ai ir pranaszavimai placziai ir drasiai užsilaiko. Zinoma, pildydamas savo paszaukimą ir rupindamasi apie duszių iszganymą, pradėjau kas szventą dieną bažnyčioje poteriūs su pamokinimais užvesti. Pradžioje lietuviai, seniai nū to atratę nelabai linksmiai szitą narjieną priēmė, bet po trumpam laikui nū jų akių nuslinko dvasiszka ir tautiszka ruka, taip, jog isz apielinkinių parapijų pradėjo žmonės traukti į Zaslus kaip ant kokių atlaidų, kad lietuvizkai iszgiristi pamokslus ir pamokti poteriūs. Ant galo panorėjo, kad ir lietuvizkai bažnyčioje giedoti szventas gies-

mes, ką asz su didžiausiu szirdies ramumu nevien pavelyjau, bet ir pats tame dalyke rupinausi. Turiu dar prikergiti, jog visu pirmiausias ir visu svarbiausias dalykas tame sužadiniame lietuvių — mano kalba ant kožno žingsnių apie tėvynę ir platinimas knygelijų kaip dvasiszkių taip ir pasauliszkių tarpe žmonių. Zinoma, czia man reikėjo daug pinigų praleisti, knygeles daug kam veltui dūdant.

„Kada jau Zaslų lietuviai sujudo ir tas visas pasirodė darbūje jų, tada iszdygo ir mano prieszai, kurie akyse žmonių statė manę neprieteliūmi katalikystės, o platintojų pravoslavijos. Vadovais prieszų pasidarė ponai Paszkewiczowie, tvirtindami: mes niekad os nedaleisime, kad muzikiszka kalba būtų bažnyčioje, tegul lietuviai mokinasi katalikiszkos, t. y. lenkiszkos kalbos. Nors žmonės jų zaunijimų neklausė, vienok kiek asz tame dalyke nukentėjau, tai tikt vienas Dievas ir asz žinau, nes skundė jie manę už lietuviystę priesz valdžią dvasiszka kaipo platiotoji pravoslavijos, jog žmonės lietuviūs mokinu lietuviszkai, o priesz gubernatorių ir augsztesnius — kaipo sukeliantyji žmones ant ponų, idant jūs kankintu. Žodžiu sakant, Zaslai pasidarė garsus nevien Lietuvoje, bet Petropileje ir kitur. Matydamas, jog Zaslų ponai visą savo garbę ir iszganymą laiko tikt lenkiszkoje sznekteje ir suvis nebejauczia savyje nei laszelio kraujo Lietuvos, kuri jūs gimdė, užaugino ir peni, paprasziau dvasiszkos valdžios, kad manę perkeltų kitur. Tame laike atvažiavęs į Vilnių vyskupas Gryneveckas manę perkėlė į piliją, o į mano vietą atkėlė kuningą Daugį, gimimu latvi, prisakydamas, kad pamokslus lietuviszkai sakytu. Zinoma poneliai sulaukė kuningo Daugio apipyłė jį su praszymais,

kad lietuviszkai ir iszszizioti nedrįstų. Nors kn. Daugys daugiaus linko prie ponų negu prie žmonių, turėdamas mažai Dievo ir tėvynės meilės, vienok turėjo pildyti vyskupo prisakymus, bijodamas, kad žmonės jo neapskųtu vyskupui. Nusigabenus į Vidiszkę, kur buvo pirm kuningas lietuvis, dėl tautiszko sužadiniū jau menkai turėjau vargo, negut tiktai su vietiniu ponu, kurs yra kollatoriumi tos pilijos, o kieszai į dvasiszkus dalykus, jam nepriklausanczius.

„Bet kaip atsiduriau klebonu į Labanorą, tenai radau lietuviūs beregint virstanczius į lenkus, nes jau mažoji dalis parapijos buvo pradėjusi lipti prie lenkiszkių poterių ir kalbos. Daugiaus nei kaip per porą metų tenai budamas rupinausi jiems tautiszka dvasę įkvėpti ir pamokslais ir dalinimais visokių knygelijų lietuviszkių. Isz tos priezasties maskoliai manę apkalė ir nūgabeno į Gardyną ant dvejų metų, kame turėjau vargo patirti. Isz klisztoriaus pagrižęs o papūlęs tarpo lietuvių daug-maž sujudėjusių vėl dirbau. Per ką svietas prie manęs prisiriso, o pralotas Zdanowicz pradėjo manę persekioti. Isz tos tai priezasties paklausiau brolių lietuvių kviecziančzių manę Amerikon.

„Gyvendamas Lietuvoje visur rupinausi tarpo jaunų kuningų sužadinti lietuviszka dvasę. Jog man szitas dalykas pasisekdavo, priduriu czia isztrauką isz gromatos vieno mano draugo, raszytos 1885 m.: „Jeigu mokinti vyrai labai, kaip apsiskaicziau, giriamusų szneką, jeigu daugybė yra tokių lietuvių, kurie isz prigimimo savotiszkai (lietuviszkai) sznekėti nemokėjo, o pasijutę esą lietuviais, su tokia atide pasiszvenczia savo utarkai, tai ar gi nebutų man gėda, kad jos sav nepasisavincziau ir nesirupincziau

apie jos geresnį iszsimokinimą. Už tat gi pasiregėjo kitą kartą savaip (lietuviszkai) sznekėju. . . . Kada apleidau Lietuvą, tai pralotas Zdanowicz susirinkime kuningų ant manęs užpykęs, jog isz važiavau, iszszitarė: kn. Burbanori Lietuvą prikelti! kaip man raszo vienas isz mano draugų. 1885 m. tapė man uždrausta į Vilniaus seminariją apsilankyti, kad jaunus klėrikus nezadincziau ir neįkvėpcziau tarpo jų lietuviszka dvasę. Tai padarė kn. Majauskis, rektorius Vilniaus seminarijos! . . .“

(Pabaiga bus.)

Jeigu jautite nesveiką, imk vieną CASCA RETS, o iszgydys tave, už 10 ir 20c.

**Isz praecites.**  
2000 m. — 1887 m.

— per —  
**Edvarda Belamy**

*Lietuviszkių iszguldė Sunus K.*

(Tasa.)

SKIRSNIS XIX.

Pagal mano rytmetinius pasivaikszechiojimus aplankiau Charlestouną. Tarpe daugelio atmainų, kurios ezionai tikosi laike vieno szimtmezio, užėmė mane labiausiai isznykimas pirmu buvusių kalėjimų. . . .

— Isznaikino jūs dar mano atmintyje — atsiliepė daktaras Leete, kada pūsrycziaujant apie tai užsiminiau. — Nepazįstame kalėjimų. Visokius prasikaltėlius atidūdami į ligonbutį. . . .

— Prasikaltėlius? . . .

— Suprantamai. . . baudi-mas tokių nelaimingų atmes-tas jau nū pusės amžio.

— Ne visai suprantu Tamistą — atsakiau. — Norėjai turbūt Tamista pasakyti, kad visoki prasikaltėliai jau isznyko?

— Perpraszau Tamistą — atsiliepė daktaras Leete su jū-



ku pusiau humoristisku, pusiau perprasanciu — bet vienok Tamista taip aiškiai pasitatei klausymą, ir turu pasakyti, kad tikrai taip yra...

Paskui, ką dasizinojau apie moraliziskus prieszginumus tarpe XIX ir XX amžiaus, nūbodu butų be abejonės, jeigu pradėčiau iszrodyti kokį tai nekeitimą pradėjusio amžiaus; ir, jeigu ne dr. Leete butų mą viską taip iszguldęs, o jo žmona ir Edita tam pritarusios, ne bučiau supratęs, kaip tas viskas persikeitė.

— Ir pirmiaus nebuvau kantantas isz savo giminės... — tariau — ir tai tikrai...

— Tamista priguli prie mūsų giminės... — pertraukė Edita.

— Aczių Tamistai... Stengisūsi taip ir mislyti...

Kada tą isztariau, mano akys susitiko su Editos žvilgiu, o jos veidas iszgydė mane visatinai isz nekeitimo pradėjusio laiko.

— Buk kas buvęs... — tariau su jūku — buvau užaugintas kalvinizme ir nereikia isz to stebėtis, kad prasikaltimą laikote už paeinantį nū boczių...

— Taip... — tarė dr. Leete — tą sakome mislydami visai ne apie Tamistos paejimą; jeigu, perprasiant Editą, galime ją pavadyti Tamistos gimine; apart geresnio supratimo visai nesiskaitome geresniais už jusų laikų žmones. Jusų laikūse devynioliką ant dvidesimties prasikaltimų, kad vartojame paskutinį isz-eitarimą placziame zenklinime, sudedant ezia visokius prasižengimus, kurie kilo isz nelygumo turto pavienių; skurdas gundė vargszą prie didesnio turto, ir noras turto dastoti dar didesnio, gundė žmones ir praturtusius. Vidutiniai, troszkimas piningų, kurie jusų laikūse buvo visu kūmi, buvo pasmilinimu visokių prasikaltimų. Isz tos tai

dirvos iszaugo anas nūdyjantis augalas, kuris be brizgilo (kamanų) jusų tiesų, sudų ir policijos valdzios butų sugriovęs visą jusų laikų civilizaciją. Dabar gi esant gyventojams vienatiniu apturėtoju turtų tautos ir užtikrinus kiekvieno iszlaikymą, prasza-linant isz vienos pusės skurdą, isz kitos gi didelius privatiszkus kapitalus, iszkirtome tą augalą isz szaknų, ir nūdyjantis medis, kuris metė szelį ant jusų draugijos, pavyt) ir iszdžiuvo, kaip krumas Jauosziaus sename istatyme. Net daleidziant, reti prasikaltimai prieszai ypatas, neturinczias nieko draugiszko su troszkimu naudos, kilo tikrai isz tamsumo, tankiausiai daugelyje atsitikimų. Szia-dien-gi, kada iszsilavinimas ir geras pasielgimas nėra jau monopoliumi nedaugelio, bet daiktu visų lygiai, apie tokias baisybes dabar tikrai nei ne iszgirstame. Matai, Tamista, kokiam supratime vartojasi iszsitarimas atavizmo dėl pazenklino prasikaltimo. Sztai dėlko teisingai visos poros prasikaltimų, buvusiu jusų laikūse, szia-dien neturi tarp mūsų vietos, ir jeigu ap-sireiszkia, tai negalima jų kitaip pavadinti, kaip tikrai atavizmu. Turėjote būdą vadinti žmones, kurie vogė be jokios matomos priezasties, vagimis, ir baudimą jų laikėte už nevaisingą... Kaip jus darėte su vagimis, tą patį mes darome su aukomis atavizmo. Musų pasielgimas yra pilnas draugjansmo ir szvelniū būdu stengiamės padaryti tokius nekenkiancziais.

— Jusų sudai gali turėti daug liūso laiko... — patėmyjau. — Nes neesant privatiszkos savasties, apie kurią reikėtu spręsti neesant jokių gincų tarpe gyventojų, kylanczių isz reikalų, padalinime turtų arba užtraukime skolų, neturi jie jokių civiliszku pro-

vų; taipgi neesant priezasczių prieszai savastį, prie labai mažo skaitliaus prasikaltimų abelnai, galite tikrai, kaip mislyju, apsieiti visai be sudzių ir provininkų (advokvtų).

— Be provininkų apsieina-me tikrai... — atsakė dr. Leete. — Ne laikytumėm teisingą daiktą, idant atsitikimūse, kur tautai eina reikalas vienatinei isztirti tiesą, galėtu dalyvauti tokie žmonės, turinti būdą užslėpti ją...

— O kas gina apskustaji?..

— Jeigiū yra prasikaltės, nereikalauja apgynimo, kada-gi tankiausiai pats prisipažista prie kaltybės. Apgynimas apskustojto nėra pas mus forma, kaip tai buvo pas jus; jis yra tankiausiai galu pėvos...

— Ar nenori Tamista tūmi pasakyti, kad žmogus, kuris prie kaltės neprisipažista, būva tūmi iszteisintas nū užmetimo?..

— Ne, to ne sakau. Ne-apskundžia niekas tokio ty cziomis; kada ginasi nū kaltės, tampa tyrinėjamas, vienok ne-ilgai, kada-gi tankiausiai pats prie jos prisipažista. Kada ginasi, o prasikaltimas tampa aizskiai parodomas, tada gaudu du kart didesnę bausmę. Vienok melagystė taip toli yra tarp mūsų paniekiuta, kad nedaugelis prasikaltėlių drįstų melūti dėl savo iszsiteisinimo...

— Yra tai labiausiai užimantis mane daiktas isz visko, ką mą Tamista papasakojai... — suszukau. — Jeigu melagystė iszėjo isz mados, tai už tiesą, turite jau „naują dangų ir žemę, kur vieszpa-tauja teisingumas“, kaip ap-sakė pranaszas...

— Taip mislyja daugelis žmonių... — atsakė daktaras. — Tvirtina jie, kad jau pasiekėme garbingą gyvenimą; toji teorija, pagal jų tvirtinimą yra teisinga. Bet kas prie Tamistos nusidvyjim,

kad svietas perstojo melūti, tai tikrai ne turi Tamista tam argumentų. Melas, net jusų laikūse, nebuvo paprastu daiktu tarpe augsztesnės kulties lygiūs sau draugystės. Melas isz baimės buvo pribėga pasislėpimūi nū tiesos, bet melagystė įvedanti į paklydimą buvo skaitoma už apgavystę. Nelygumas tarpe žmonių, kaip ir troszkimas pralobti, visados žadėjo atmokėti už melagystę.

(Toliaus bus.)

### \$50,000

Ant paskolinimo, dėl lengvų mėnesinių iszmokesczių zemiausioje prekėje

A. K. Harroun

18 North Franklin st., Room 17  
Wilkes-Barre, Pa.

### Pajieszkojimai.

Kur buna Jurgis Strakalaitis, paeinantis isz Suvalkų gub. Vilkavisztkio pav. parap. ir kaimo Laukeliszkių. Gyveno kur apie Shenandoah, Pa. Turėtu didei svarbų reikalą. Te atsiszaukia ant szio antraszo:

Mr. Jonas Pruselaitis

Box 183

Union City, Conn.

### Darbininkai.

Didelis susirinkimas „Kalnakasių Susivienyjimo Amerikoje“, bus laikomas ant M. Totoriaus salės, Ketverke 14 Balandzio, 7 valandą vakare. Susirinkite.

**HOTELIS** arba geriausia užeiga dėl darbininkų ar sziaip žmonių. Kurie norite sų bei tą dasizinti ir szalto aluczio Taurę iszsigerti, vyno ir visokių arielkų, ar cigarelų skanų užirukyti, ateikite pas:

**Antaną Kalinaucką**

12 N Hancock st. WILKES-BARRE.

Puiki ožeiga pas J. S. Rothstein. Užlaikau visokius gėrymus Alų porteri, viaokių arielkų, vyną ir skaniai kvopenczius cigarus ateikite pas:

**J. S. Rothstein, Wilkes-Barre,**

**Kero dukte.****Paszvęsta****atmincziąi sesers Onos.**

Žmonės grincziūs' užsidarę,  
Kakalius kurina  
Ir sėklycziose kaimynus  
Ir svečius vairszina.  
Vakaraudami jie szneka  
Apie laukus, pievas  
Ir apie šenove, kuria  
Sakė senas tėvas.  
Ilgai-ilgai jie taip szneką  
Savo linksmą veda,  
Pakol gaidziai vidurnaktyj'  
Sodžiui nepragięsta.

Pamiszkyje ant Dubysos  
Kranto, kaip ant delnų,  
Matos sodzius Skaistagiriai,  
Stovintis ant kalno.  
Vasaroj', kaip marės', skindo  
Sodūs' jis žaliūse,  
O dabar pilkoja rumai  
Giliūse pusnyūse.

Apvertė visą sodzių  
Sniego karta stora:  
Kiemūs', gatvėje, klūnūse,  
Rets' nes'mato tvorų.  
Medziai stovi apszerksznėje.  
'Tyku sodziuj' Kartais  
Kur-ne-kur piktai suloja  
Szū po kiemo vartais,  
Arba varna kur sukranksi.  
Szalcziūs' žvirbliai, startos  
Lando aibėms į priemenius,  
Daržines ir tvartus.  
Isz abiejų pusų gatvės  
Dvejomis pilkomis,  
Namai, dengti sziaudų stogais,  
Tiesiose eiliomis.

Tarp darželių, kur aug' kvietkai,  
Statyneis aptvertų,  
Matos medžio kryzius kone  
Prie kiekvienų vartų.  
O priesz' namus, antroj' pusėj'  
Kiemo, stov javidės,\*)  
Toliaus diendarziai stov, kutės,  
Daržinės, arklidės  
Ir pastogė, padarinės  
Visos sudėjimo,  
O gal' klūnų matos pirtys  
Ir eilios klojinų.

O ant galo Skaistagirių  
Gatvės gal' matyti:  
Namai gražus, akmeniniai,  
Naujai pastatyti.

\*) klėtis, svirnas.

Langai dideli ir szviesus,  
Stogas skindelinis,  
O prie vartų ablevotų  
Kryzius stov' szpizinis.  
Tai – gyvenimas turtingo  
Ukiniako Kero,  
Žmogaus darbsztaus, iszmintingo,  
Dievūto ir gero.

Visi ukininkai lenkės'  
Priesz' Kerą – kaimyną,  
Ir apisukoje toli  
Apie Kerą žino.  
Vargszui kampininkui tankiai  
Isz savo arūdo  
Tai puspuri, tai sėkelj  
Be piningų dūda.  
O kad kartais atsitinka  
Keleiviui užėti,  
Jo namūse meilei priim'  
Jj, kaip giminaiti.  
Gerai apdengtas ir linksmas  
Visad' Kero pieštū,  
Ir galvijai jo geresni  
Nekaip kitų kiemų.

(Toliaus bus)

**Mythai, pasakos ir legendos  
Ziamaiocziu.**

Surinkti ir iszleisti per D-ra Edm. Veckenstedta,  
vyresnyji senoviszkių kalbų mokytoja prie Nikolajaus  
gymnazijos Liepojuje (Kursze).

*Lietuvizkai iszguldė J. Szliupas, M. D.*

(Tęsa.)

2. Pirma Dievas sutvėrė dangų, zvaigždes, žiame ir jure  
ir apgavino tai, ką sutvėrė. Potam dangus, susitūkė su žia-  
me ir jure. Žiamė pagimdė jam gyvulias ir augalus, o jurė  
– žuvis. Gyvuliai-gi apūmetinio laiko nebuvo lygūs tiems,  
kurius mes dabar matome, bet jie buvo žvėrys – ne – žvėrys.  
Nekurie buvo pusiau levais, pusiau gyvatėmis, kiti turėjo tik  
tai vieną koją, kiti dvi, net tris galvas. Vos szitie žvėrys –  
ne – žvėrys buvo užgingę, kaip jie emė kankinti žiamę ir jurę,  
ir žiamė bei jurė meldė Dievo, kad jas apgintų nū. szitokios  
plėgos. Tad Dievas paėmęs vieną dalį visoko, ką jis buvo  
sutvėręs, ir padarė isz tosios esybę, kuri turėjo į jį panėzėti  
ir apgyventi žiamę. Del szito mierio jis paėmė kalną su ak-  
menynais ir kaip kad kuną jis suapvalėdino. Potam jis pa-  
sodino du medzius ant kalno. Potam jis suskliantė sznotą  
dangaus virsz kalno, ir tai taip, jūg szakelės medzių aną ap-  
gobė. Tada Dievas padarė sznotę dangaus plyszę ir į taję  
įtaikė plynus akmenius marės. Potam į praplėzštąjį kiuru-  
mą jis įpylė vandenį marės ir įpūtė orą į visą. Per tai viskas  
tapė gyvu: sznotas dangaus pastojo galva, isz medzių szaku-  
czių pasidarė plaukai, plyszė pavirto į burną, plyni akmens  
marės į dantis, kalnas į kūną, beje isz žiamės pasidarė mėsos,

o akmens pavirto į kaulus. Potam Dievas perskėlė kalną paszaknyje ir tokiu būdu kunas įgyjo kojas. O idant esybė gėlētu matyti, jis idėjo anai žvaigždes dangaus kaip akis.

Mėnulis prisizirinėjo, kaip Dievas tvėrė taję esybę ir abrožą tosios perėmė į save.

Taip sutvėrtoji esybė buvo dvilytė, kaip vyras taip moteris. Ji buvo be galo didelė, gyveno ant žiamės ir saugojo taję nū žverių-ne-žverių. Nū szitos esybės pavisę yra milzionys.

Pagaliaus-gi esybė, parėjo numirti. Po karsztų spindulių šulės mėsos pradėjo puti. Tad maži gyvunai iš tosios išsirepeczkojo: tai buvo karliukai. Kitą syk susitūkė karliukas su milzione; iš szitos moterystės yra žmonės pavisę.

3. Kitąkart nebuvo žiamės, o Dievas gyveno tarpe savų aniolų. Jis sėdėjo ant aukšnio sosto, kuris skaisciaus žitėjo negu ugnis. Sostu yra saulė. Vieną dieną jis taip smarkiai įsiapmaudyjo ant vieno aniolo, jūg jis galvą anam nutraukė. Jis metė galvą į augsztą, galva augsztai pasiliko bekaranti. Tai yra mėnulis su veidu viduryje. Liemenį aniolo, kurs buvo apvalinas, Dievas taip gi sviedė į augsztą; bet tasai buvo taip didelis ir svarus, jūg vėl žiamyn nupūlė; jis pasiliko orė bekybas. Po keletos szimtų metų negyvas kunas emė puti. Mėsos pavirto į dulkes, o dulkes apsidengė žole. Viena dalis žolės augo vis augsztyn ir augsztyn ir iš to pasidarė medžiai. Kaulai aniolo pavirto į akmenis. Kraujas subėgo į kruvą, iš to pasidarė jurė, o kur medžiai ir tauki žolė kraują suangszino, pasidarė azerai.

Vienoje vietoje taip buvo gražiai suaugę, jūg Dievas upė aptekindino ir pasidarydino sodną iš to. Ale nebuvo nėko sodne, kurs jį būtų galėjęs apdirbinėti. Tad vienam aniolui Dievas nupjovė sparnus. Aniolą, kuriam Dievas buvo nupjaustęs sparnus, jisai patalpiuo ant žiamės. Tai buvo pirmasai žmogus. O sparnus Dievas supjaustė į mažus szmotelius ir metė jū į augsztą: tiejie pavirto į žibanczias žvaigždes. Žmogui nusibodo apvienėjimas ir jis prasžė Dievo draugybos. Tad Dievas, žmogui miegant, paėmė iš kožno sagnario ano kuno szmotą mėsos ir sužiedė anam iš to draugalką. Abu du gyveno ilgai ir laimingai, iš jų moterystės priviso daugelis vaikų. Išmirus pirmiems žmonėms, jų duszios perėjo į visokeriopas esybes, kurias mes gyvūnais vadiname, ir szią dien dar penki gyvūniai ateina ant svieto, žmogui mirsztant: jo duszia tada pereina į anus.

4. Priesz didįjį patvynį (patapą) žiamė buvo taip lygi kaip veidrodis (zerkolas). Bet kada vandū viską apdengė, tai tuloje vietoje žiamė tapė ano iszknaisyta: kur tai įvyko, ten pasidarė lanka, o kur levonas prigėrusio žmogaus ar gyvulio gulėjo, ten pasidarė mažas kalnas, sunesztoms žiamėms ten susikraujant; o kur buvo stovėjęs namas, ten tapė didelis kalnas sunesztas. Pas Varnius ir pas Szaulius klakso augszcziansi kalnai tose vietose, kuriose priesz didįjį patvynį buvo riogsojusios augszcziausiosios bažnyczios žiamės. Dabar dar nakezia ant szitų kalnų vaidinasi baisus prajovai.

5. Kitąkart karalius velnių buvo sutraukęs aplink savę didelį skaitlių savųjų pavaldinių ir jū prirengęs į kovą, nės jis ketino su jais įmūti dangų. Jie apgulo dangų, ir idant galētu savo užpūlimą paslaptoms iszpildyti, jie užtėmdino szviesą saulės. Tacziaus jų užpūlimai buvo be pasekmės. Galiausiai žmonės, kuriems tamsa buvo nepakeltina, mēldė Dievo,

kad jis vėl sutvėrtu jiems szviesą saulės. Tada Dievas pasiuntė szv. Kazimierą, iszvaikytu velnius. Vos velniai iszvydo jį, kaip jie su skuba smuko szalin, tiktai jų karalius stoji į kovą. Szventas-gi Kazimieras apszlakstė jį su szventintu vandeniu: tada karalius velnių turėjo pasidūti. Tūjau jis tapė nuvestas priesz sostą Dievo. Czion jis pirma buvo iszkvostas ir turėjo apsakyti savo visą paketinimą, potam Dievas liepė atvesti laukinį, ugningą žirgą ir prie tojo pririszti karalių velnių. Laukinis žirgas su savo naszta tapė nusiustas ant žiamės, ir valkiojo karalių velnių savo pasiutiszkame bėgyje per visą žiamę. Tasai verkė iš skausmo: kur jo aszara nupūlė, ten pasidarė azeras, kur jis su galva užgavo, ten iszkilo kalnas, o kur jis su koja paspyrė žiamę, ten pasidarė lanka.

6. Kitados buvo labai daug milžinų ir kadan-gi jie buvo tvirti bei mokėjo kerėti, tai jie iszdydo ir pasirįzo vajavoti su Dievu. Tūnai laiku dar nebuvo jokių akmenių ant žiamės kaip dabar, o buvo tiktai vienų vienas didelis akmū, kelių mylių dydžio. Szitą akmenį paėmė milžinai, ir kadan-gi mokėjo kerėti, jie pasidarė tamjame gyvenimus ir pavertė jį į abazą, kurs buvo apveizėtas visu kūmi, ko jiems reikėjo. Potam jie su akmeniu važiavo augsztyn per orą dangun, idant vajavoti su Dievu ir jo aniolais. Bet Dievas trenkė taip smarkų zaibą, kokio nėkados nebuvo matyta ir koks nėkomet daugiau žiamyn netrenks, į akmenį, jūg tasai suskeveldejo į milijonus szimotų. Nū szito atsitikimo paeina akmenis, kurie dabar yra pasiplatinę ant visos žiamės. O milžinai buvo ant žiamės nubildėję ir į taję įgrimzdę.

7. Pirma gyveno milžinai ir kiurzai su velniu danguje pas Dievą. Vieną sykį velnias priesz Dievą pamiszo; milžinai ir kiurzai dalyvavo tame maiszte. Tada Dievas iszstumė visus maisztininkus iš dangaus. Velniją jis nusiuntė į pragarą, idant tasai ten kankintu prakeiktūsius, o milžinus Dievas nubloskė į gilų vandenį. Dabar dar jie tebstovi ten: vilnys bangūja jiems iki pažastų, ant savo galvų jie neszioja žiamę. Kiurzus Dievas nusiuntė žiamyn ant žiamės: jie yra priversti viduryje tosios gyventi ir nevalė jiems nėkados ant žiamės pavirszio pasirodyti. Kas metas sykį velnias iszeina iš pragaro ir ateina ant pavirszio žiamės, idant tenai aniolui, kurį Dievas pasiunczia, praneszti apie viską, kas atsitikę yra pragare. Aniolas tada jam suteikia tolesnius įsakymus Dievo. Velnias negali turėti romos. Kaip tiktai aniolas vėl įžengęs yra į dangų, velnias pasiszaukia bangzuvį ir pasiunczia taję su žinia pas milžinus, kad jie tegul isz naujo pamisztu priesz Dievą. Su tokia pat žinia jis siunczia kurmį pas karliukus. Kaip ženkłą, jūg maiszta prasideda, velnias sviedžia iš pragaro ugnį ir akmenius į Dievą. Rods ugnis ir akmenis perlaužia žiamę ir tampa numetami per tulą tolumą į augsztą, tacziaus jie nepasikelia iki dangui. Milžinai retai tiktai tepaklausio raginimo velnio. Ir kad tai įvyksta ir kada jie ima krupsztėti, tai žiamė sudreba. O kada velnias pradeda maiszta, tai milžinai nėra pasigatavyję, ir jeigu milžinai yra pasirėngę, tai karliukai pasilieka tykus, o kada karliukai nori pamiszti, tai milžinai nedalyvauja pamiszime, arba velnias nū to atsitraukia. Bet jeigu kada įvyks, kad velnias, milžinai ir kiurzai vienu laiku pradės maiszta ir darbą naikinimo, tai pareis galas svieto.

(Toliaus bus)

